

ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI'NA

Esas No: 2024/81

MAHKEME DOSTU

(AMICUS CURIAE)

SIFATIYLA BAŞVURAN

: Diyarbakır Barosu Başkanlığı adına

Baro Başkanı Av. Nahit EREN

BAŞVURU KONUSU

: 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 314. maddesine 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanun'un 11. maddesiyle eklenen (3) numaralı fıkranın iptali ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi talebine dair mahkeme arkadaşı (amicus curiae) sıfatıyla hukuki mütalaa sunulması hakkında dilekçedir.

GİRİŞ

1. Türkiye'de Barolar 1136 sayılı Avukatlık Kanunu kapsamında kurulmuş olup üyelerinin tamamı avukatlardan oluşan kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütüdür. Yasaların bir meslek kuruluşu olarak kendilerine yüklediği görevlerin yanında, yargı sisteminin bir parçası olarak avukatların kurumsal örgütü niteliğindedir ve hukukun gelişmesine katkıda bulunurlar.

2. Barolar, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 76. Maddesinde "avukatlık mesleğini geliştirmek, meslek mensuplarının birbirleri ve iş sahipleri ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni sağlamak, meslek düzenini, ahlakını, saygınlığını, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak, avukatların ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tüm çalışmalarını yürüten, tüzel kişiliği bulunan, çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdüren kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu" olarak tanımlanmıştır. Aynı Yasanın 95. maddesi de Baro Yönetim Kurulu'nun 'hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak, korumak ve bu kavramlara işlerlik kazandırmakla' görevli olduğu belirtilmiştir.

3. Diyarbakır Barosu, hak ihlallerinin oldukça yoğun olduğu bir bölgede olması nedeni ile hukuksal destek için kurduğu merkezlerle sahada izleme ve raporlama faaliyetlerini sürdüren bir barodur. Diyarbakır Barosu 1927 yılında kurulmuştur. Baroya kayıtlı avukat sayısı 2100 olup, Türkiye'de kayıtlı avukat sayısı açısından 12. Sıradadır.

4. Diyarbakır Barosu bireylerin ve birey gruplarının ulusal veya uluslararası otoriteler nedeniyle karşılaştıkları hukuki sorunlar ve hak ihlalleriyle ilgili araştırmalar yapan, "insan hak ve özgürlüklerini" geliştirmeyi amaçlayan, ulusal ve uluslararası tüm meşru hak arama yollarını en etkin şekilde kullanan, her türlü ayrımcılığa ve hak ihlaline karşı mücadele eden ve yaşanan hak ihlallerini belgeleyen, raporlayan, ulusal ve uluslararası mekanizmalarda savunuculuğunu yapan hükümet dışı bağımsız bir sivil toplum örgütüdür.

5. Diyarbakır Barosu, kurulduğu günden beri Türkiye'deki temel hak ve hürriyetlerin korunması, geliştirilmesi, ihlallerin tespiti ve giderilmesi açısından, ihlal iddiaları ile ilgili başvuru alan ve aldığı başvuruları idari şikayet ve adalet mekanizmalarını kullanarak sonuçlandırmaya çalışan bir sivil kuruluştur. Mahkeme arkadaşı (amicus curiae) sıfatı ile bilgi birikimi ve tecrübesi ile Diyarbakır Barosu'nun hukuki görüşlerini sunmak istemektedir.

6. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtüzüğü'nün 44/3(a) maddesine eklenen; "Bir başvuru, İçtüzüğü'nün 51§1 veya 54§2(b) maddeleri uyarınca davalı Sözleşmeciler Tarafa bildirildikten sonra, Daire Başkanı, Sözleşme'nin 36 § 2 maddesinde öngörüldüğü şekilde adaletin uygun şekilde yönetilmesi amacıyla, yargılamaya taraf olmayan bir Sözleşmeci Tarafı

veya başvuran olmayan ilgili bir kimseyi, yazılı görüşlerini sunmaya veya istisnai durumlarda duruşmada yer almaya davet edebilir veya buna izin verebilir” hükmü bulunmaktadır. Bu hükme dayanarak, mahkeme arkadaşı (amicus curiae) sıfatıyla Sayın Mahkemeye hukuki görüşlerimizi sunarak insan haklarının ve temel özgürlüklerin tam olarak ve en etkili şekilde korunması hedefine katkıda bulunmayı amaçlamaktayız.

7. 6216 sayılı Anayasa Mahkemesi Kuruluş ve Yargılama Usulleri Kanununun 43. Maddesi, AİHM İçtüzüğü'nün 44/3a maddesine benzer hüküm içermektedir. 6216 sayılı kanununun 43. maddesi, “Dosya üzerinden inceleme ve gerekçeyle bağlı olmama” hususunu içermektedir.

Madde 43 - (1) İptal davaları ve itiraz başvurularında dosya üzerinden inceleme yapılır. Mahkeme ayrıca gerekli gördüğü hâllerde, sözlü açıklamalarda bulunmak üzere ilgilileri ve konu hakkında bilgisi olanları çağırabilir.

(2) Cumhurbaşkanı adına Cumhurbaşkanının tensip edeceği görevli sözlü açıklamada bulunur.

(3) Mahkemenin, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya aykırılığı hususunda ileri sürülen gerekçelere dayanma zorunluluğu yoktur. Mahkeme, taleple bağlı kalmak şartıyla başka gerekçeyle de Anayasaya aykırılık kararı verebilir.(1)

(4) Başvuru, kanunun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün sadece belirli madde veya hükümleri aleyhine yapılmış olup da, bu madde veya hükümlerin iptali kanunun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün diğer bazı hükümlerinin veya tamamının uygulanamaması sonucunu doğuruyorsa, keyfiyeti gerekçesinde belirtmek şartıyla Mahkeme, uygulama kabiliyeti kalmayan kanunun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün bahis konusu öteki hükümlerinin veya tümünün iptaline karar verebilir” hükmünü içermektedir.

8. Mahkeme İçtüzüğü'nün 70. Maddesinin 1. Fıkrası da mahkemeye böylesi bir mütalaa sunma hakkı verdiği kanaatindeyiz. Mahkeme İçtüzüğü'nün ‘Bilgi, belge isteme ve tebliğ’ başlıklı 70. maddesi 1. fıkrası

Madde 70 - (1) Mahkeme, kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesi sırasında yasama, yürütme, yargı organları, kamu idareleri, kamu görevlileri, bankalar ile diğer gerçek ve tüzel kişilerle doğrudan yazışır, bilgi ve belge ister, gerekli gördüğü her türlü belge, kayıt ve işlemi inceler, bilgi almak üzere her derece ve sınıftan kamu görevlileri ile ilgilileri çağırabilir, idare ve diğer tüzel kişilerden temsilci isteyebilir” hükmünü içermektedir.

9. Buna göre AİHM’de yerleşmiş teamül ve usul uyarınca ve yukarıda belirttiğimiz kanun ve iç tüzük uyarınca Mahkeme şimdilik davet etmemiş olsa bile dava başlangıç aşamasında böyle bir mütalaa sunma ihtiyacı doğmuştur.

10. Anayasa Mahkemesi’ne yapılan bir bireysel başvuru davasına (2013/2640 başvuru no) çok sayıda insan hakları örgütü tarafından 2014 yılında mahkeme dostu (amicus curiae) sıfatı ile hukuki mütalaa sunulmuştur. AYM, 2013/2640 başvuru nolu dava dosyasında bu durumu karar metnine de yazmıştır. Buna göre kararın 23. paragrafında;” “amicus curiae” (mahkemenin dostu, davanın tarafı olmasa da davaya olan ilgisi veya sahip olduğu bilgi nedeniyle mahkemeye görüş sunarak davanın karara bağlanma sürecine yardımcı olan kişi) sıfatıyla zorla kaybetme

suçuna ilişkin elli yedi sayfadan oluşan hukuki mütalaa sunulmuştur.” Bu sefer de bu hukuki mütalaanın bu kapsamda ele alınması gerektiğini ayrıca belirtmek isteriz.

ARKA PLAN BİLGİSİ

Kamuoyunda ‘8.Yargı Paketi’ olarak adlandırılan ‘7499 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’ TBMM’nin kabulü ve Cumhurbaşkanının onayıyla yasalaşmıştır.

Yasa kapsamında 7499 sayılı Kanun’un 11. maddesi gereğince;

“5237 sayılı Kanunun 314 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(3) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İşlenen suçun niteliğine göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.” Düzenlemesi getirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu tarafından 10/6/2021 tarihinde, Hamit Yakut (B. No: 2014/6548) başvurusunda, yasa maddesinin kendisinin Anayasa’nın 34. maddesinde güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğine karar verilmiş, pilot karar uygulamasına gidilerek yapısal sorundan kaynaklanan ihlalin sonuçlarının giderilmesi açısından TBMM’ne bildirimde bulunulmuştur. Ancak AYM ihlal kararının gereği yerine getirilmemiş, yasal düzenleme belirtilen 1 yıllık süre içerisinde ihdas edilmemiştir. Sonrasında, AYM tarafından toplu ihlal kararları verilmeye başlanılmıştır.

Patnos Ağır Ceza Mahkemesi ile İstanbul 22. Ağır Ceza Mahkemesi, 5237 sayılı yasanın 2020/6. Maddesinin iptali istemiyle, norm denetimi kapsamında Anayasa Mahkemesi’ne başvuruda bulunmuştur. Başvuruyu değerlendiren AYM 26 Ekim 2023 tarih, 2023/132 esas ve 2023/183 sayılı karar ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 220. maddesinin 6. fıkrasında yer alan düzenlemeyi Anayasa’ya aykırı bularak iptal etmiştir. Oybirliği ile alınan karar 8 Aralık 2023 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanmış ve takip eden 4 aylık süre 8 Nisan 2024 tarihi itibarıyla sona ermiştir. Bu süre içerisinde, 2/3/2024 tarihli 7499 sayılı yasanın 11. Maddesi ile değişik 5237 Sayılı Kanunun 314/3. Maddesine ilişkin yapılan değişiklik ile üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçuna ilişkin önceki hali ile aynı nitelikte düzenleme ihdas edilmiştir.

Diyarbakır 7. Ağır Ceza Mahkemesi’nce 19.03.2024 tarihli tensip ara kararı ile *“Anayasa Mahkemesi’nin TCK’nın 220/6. Maddesine yönelik iptal kararı sonrasında düzenlenen TCK’nın 314/3. Maddesi yönünden iptal gerekçelerinin ve ilgili yasa hükmüne yönelik ihlal başvurularında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen hak ihlali kararlarının ve Anayasa Mahkemesince verilen hak ihlali kararlarının gerekçelerinin aynı şekilde devam ediyor olması dikkate alınarak yasa hükmü hakkında somut norm denetimi amacıyla Anayasa Mahkemesi’ne iptal başvurusu yapılmasına”* şeklinde karar verilmiştir. Yerel mahkeme tarafından yapılan başvuru mahkemenizin 2024/281 esasına kaydı yapılmış ve 4 Nisan 2024 tarihinde AYM Genel Kurulu tarafından ilk itiraz incelemesi yapılmıştır.

AÇIKLAMALAR

1) Türk Ceza Kanunu’nun 314/3(Mülga 220/6.madde) maddesi değişiklikler ve yargısal uygulamalar yoluyla ulusal hukuki çerçevenin ifade özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüğüne

ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadı ile tam uyumlu hale getirilmesi suretiyle genel tedbirlerin tam ve etkili bir şekilde uygulanması gerekir.

2) Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu tarafından 10/6/2021 tarihinde, Hamit Yakut (B. No: 2014/6548) başvurusunda, Anayasa'nın 34. maddesinde güvence altına alınan toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğine karar verilmiş, pilot karar uygulamasına gidilerek yapısal sorundan kaynaklanan ihlalin sonuçlarının giderilmesi açısından TBMM'ne bildirimde bulunulmuştur.

3) Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu tarafından alınan pilot karar kapsamında, TCK'nın 220/6. maddesinin uygulanış şeklinin öngörülebilirlik ilkesine aykırı olduğu, kamu otoriteleri tarafından keyfi olarak şekilde kapsamlı biçimde uygulanmasına karşı bir koruma tedbiri sağlamadığını, 1982 Anayasasının 34 ve AİHS'nin 11. maddesi ile korunan hakkına yönelik keyfi müdahaleye karşı yasal koruma sağlanmadığı sonucuna varılmıştır. Aynı gerekçelerle, 26 Ekim 2023 tarihli norm denetimi kapsamında alınan karar ile TCK'nın 2020/6. Maddesinin iptaline karar verilmiştir. Ancak 7499 sayılı Kanunun 11. Maddesi ile iptal edilen aynı metin TCK'nın 314/3. Maddesi kapsamında ihdas edilmiştir.

4) Anayasa Mahkemesi, çeşitli kararlarında, ifade özgürlüğünün ve barışçıl toplantı ve örgütlenme özgürlüğünün ihlalini tespit etmiştir. Ancak, Anayasa Mahkemesi öngörülebilirlik gerekliliğini incelememiştir ve bu nedenle Mahkemenin bu yaklaşımı, yerel mahkemelerin yorumuyla ihlallerin devam etmesine neden olmaktadır.

5) Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nce, incelenmekte olunan Işıkrık dava grubu, başvuruçuların barışçıl toplantı özgürlüğü ve/veya ifade özgürlüğü haklarının ihlaline ilişkin dört karar içermektedir. Işıkrık, Bakır ve Diğerleri (no. 46713/10) ve İmret (2) (No. 57316/10) davaları, başvuruçuların barışçıl gösterilere katılmaları dolayısıyla Ceza Kanununun 220/6 veya 220/7 ve 314. maddeleri çerçevesinde yasa dışı örgüte üye olma suçundan mahkûm olmaları nedeniyle toplanma özgürlüğü hakkının ihlali ile ilgilidir. Işıkrık dava grubu, cezai hükümlerin çok geniş ve öngörülemez bir şekilde yorumlanması ve uygulanması nedeniyle toplanma ve ifade özgürlüklerinin tam ve etkin bir şekilde kullanılmamasına ilişkin yapısal sorunların altını çizmektedir. Bu davaların ortak özelliği, yetkililerin barışçıl toplantılara ve eleştirel ifadelerle karşı belli bir tolerans gösterememeleridir.

6) Venedik Komisyonu'nun 15/3/2016 tarihli ve 831/2015 sayılı Raporunda belirtildiği üzere, Türk Ceza Kanunu'nun 216., 299., 301. ve 314. maddeleri hakkında değerlendirmeler yapılmıştır. "5237 sayılı Kanun'un mülga 220. maddesinin (6) numaralı fıkrası kapsamına girebileceği vurgulanmıştır (§ 117). Sonuç olarak Raporda 5237 sayılı Kanun'un 220. maddesinin (6) numaralı fıkrasında yer alan örgütün üyesi olmasa dahi "Örgüt üyeliği suçundan da cezalandırılır." cümlesinin yürürlükten kaldırılması" hususunu belirtmiştir.

7) Anayasa Mahkemesi, 13.06.1985 gün ve 1984/14 E., 1985/7 K. Sayılı kararında; "Temel hak ve özgürlüklere ilişkin bir alanda kanunun emrine dayanarak yürütme organınca alınacak önlemlerin objektif nitelik taşıması ve idarenin keyfi uygulamalarına sebep olacak geniş takdir yetkisi vermemesi gerektiği" ne vurgu yapmıştır. Temel hak ve özgürlükler alanında yasama organının, keyfiliğe izin vermeyen, öngörülebilir düzenlemeler yapma zorunluluğu vardır. İdareye keyfi uygulamalara meydan verebilecek çok geniş bir takdir yetkisi tanınması Anayasa'ya aykırı olabilecektir. Aksi bir durumda temel hak ve özgürlüklerin ancak kanunla sınırlanabileceğine ilişkin Anayasa'nın 13'üncü maddesi hükmüne de aykırılık oluşturacaktır.

8) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, öngörülebilirlik ilkesi uyarınca "yurttaşların, davranışlarını düzenlemelerine olanak vermek için yeterli açıklıkta düzenlenmemiş bir norm, kanun olarak kabul edilemez. " Yurttaşlar, belirli bir eylemin gerektirdiği sonuçları, durumun makul saydığı ölçüde ve eğer gerekiyorsa uygun bir danışmanlık ile öngörebilmelidir." (Steel ve diğerleri/Birleşik Krallık, İHAM, 23/09/1998, § 54; Baranowski/Polonya, İHAM,

28358/95, 28/03/2000, § 52-56; Creangă/Romanya, İHAM, 29226/03, 23/02/2002, § 120.) Mahkeme'ye göre bu konuda genel geçer bir standart ortaya koymak mümkün değildir; çünkü "öngörülebilirlik kavramının kapsamı, söz konusu metnin dikkate değer düzeyde içeriği, muhataplarının sayısı ve statüsü ile kapsadığı alana bağlıdır. İlgili kişi, bir eylemin neden olacağı durumların ve sonuçların belli bir düzeyde makul olup olmadığını değerlendirmek için uygun bir hukuksal danışmanlık almak zorunda olsa bile kanun, öngörülebilirlik gerekliliğini sağlıyor olabilir. Bu, belli meslekî faaliyetleri yerine getiren ve mesleklerinin devam için bu normlara yüksek düzeyde dikkat göstermesi gereken kişiler yönünden özellikle doğrudur." (Sunday Times/Birleşik Krallık, İHAM, 6538/74, 26/04/1979)

9) "Belirlilik ilkesi, hukuki güvenlikle bağlantılı olup birey hangi somut eylem ve olguya hangi hukuki müeyyidenin veya neticenin bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Birey ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını belirler. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar." (Anayasa Mahkemesi 26.12.2013 gün ve E.2013/67, K2013/164)

10) "Hukuk devletinin unsurları, doktrinde de belirlenmiş olup, bunlardan konuyla ilgili iki tanesi "hukuki güvenlik" ve "belirlilik" ilkeleridir. Bireyin devlete güven duyması, ancak hukuki güveliğin sağlandığı bir hukuk devleti düzeninde mümkün olabilecektir. Anayasada öngörülen temel hak ve hürriyetlerin kullanılması ve insan haklarının insan hayatına egemen kılması için Devlet, bireylerin hukuka olan inançlarını ve güvenlerini korumakla yükümlüdür. Dava konusu genelge hukuk devletinin asli unsurlarından olan belirlilik, öngörülebilirlik ve hukuki güvenlik gereksinimlerinden yoksundur." (Anayasa Mahkemesi, 14.10.2015 tarih ve 2015/94 E. , 2016/27 K.)

11) Hukuk devleti, temel hak ve özgürlükleri tanıyan ve bu hak ve özgürlükler için güvence sistemi oluşturan ve böylece bireylerin hukuki güvenliğini sağlamayı taahhüt eder. Demokratik hukuk devletinin temel unsurlarından biri, bütün devlet erklerinin ve organlarının hukuka bağlı olmalarıdır. Yargı pratiğinin adil yargılanma güvencelerini ve hukuki usullerin göz ardı edildiği, aşırı geniş tanımlanmış terörle mücadele yasalarıyla, keyfi ve hukuki güvenlik hakkı ihlal edilerek yurttaşların yargı tehdidinde maruz bırakıldığı, uluslararası insan hakları hukuku gereğince koruma altında olan fiillerin hukuk dışı farklı saiklerle ihlal edildiği görülmektedir.

12) Türkiye yargı pratiği ve iç hukuk mevzuatının, yapısal nitelikte temel hak ve hürriyetlerin ihlaline sebebiyet verdiği gözlenmektedir. Keza, Venedik Komisyonunun TCK'nın 216, 299, 301, 220/6-7 ve 314/2. Maddelerine ilişkin, kanun metinlerinin uluslararası mevzuat hükümlerine uygun olmadığı tespiti yapılmış, AİHM'nin içtihat hukuku kapsamında yasa maddelerinin sözleşme hukukunu ihlal ettiği tespit edilmiştir. Mevcut durumda Türkiye'de insanların temel haklarını kısıtlamak için kullanılan Terörle Mücadele mevzuatı ve ilgili diğer yasalardaki sorunlu mevzuat hükümlerinin uluslararası insan hakları hukuku ve AİHM içtihadına uygun hale getirmesi gerekir.

13) Yasal düzenlemelerinin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir tereddüde ve şüpheye yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu tedbirler içermesi de gereklidir. Yurttaş hangi somut eylem ve suçlamayla, hangi hukuki müeyyidenin veya neticenin bağlandığını bilmelidir. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını belirler. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, belirsizliğe ve keyfiliğe yol açmayacak güvencelerin gözetilmesini gerekli kılar.

14) Barışçıl gösterilere katılım hususunda yurttaşların toplantı ve gösteri hakkı ile düşünce ve ifade hürriyetinin kullanımı noktasında, bahse konu yasa maddelerinin uygulanış şekli

itibariyle, caydırıcı etkisinin süregelen bir şekilde devam ettiği, bu durumun toplumun çoğulcu yapısını olumsuz etkilediği ve muhalefet kesimleri açısından yargı tehdidi altında olunmasına sebebiyet verildiği gözlenmektedir. Söz konusu yasal hükümler, temel hak ve hürriyetlerin kullanımına yönelik keyfi müdahaleye karşı yurttaşlara yasal bir koruma sağlamamakta, kanunilik ilkesine aykırılıktan kaynaklı olarak doğrudan temel hak ve hürriyetlerin ihlaline sebebiyet vermektedir.

15) TCK'nın 314/3.(Mülga TCK 220/6. Madde) maddesindeki hükümlerin özellikle yasadışı örgüte üyeliğinin kanıtlanmadığı ve bir eylemin ya da ifadenin bir örgütün amaçları ya da talimatlarıyla kesiştiğinin düşünülebileceği durumlarda çok geniş bir takdir payı tanıdığını değerlendirmektedir. Yasa maddesinin lafzının bu derece geniş şekilde yazılması ve yorumlanması ve mahkemelerin de bu derece geniş şekilde uygulaması, kişilerin kamu otoritelerinin keyfi müdahalelerine karşı korunmasına karşı yeterli korumayı içermemektedir.

16) Türkiye'deki yargı makamları TCK'nın 314/2 ve 314/3. maddesindeki 'üyelik' kavramını çok geniş yorumlamakta, sadece bir eyleme katılmış olmayı, slogan atmayı, pankart taşımayı örgüt üyesi veya 'adına' hareket ettiği veyahut bilerek ve isteyerek yardım ettiği şeklinde yorumlamaya ve cezalandırmaya yeterli görmektedir.

17) Yasal değişiklikler, öngörülebilirlik ve demokratik toplumda gereklilik standartları açısından AİHM ve Anayasa Mahkemesi içtihat hukukuna tam olarak uyum sağlama şartını karşılamamaktadır. Son değişiklik, toplantı ve gösteri hakkı ile ifade özgürlüğünü ihlal edici nitelikte, önceki mülga TCK'nın 220/6. Maddesindeki yasal düzenlemeyle aynı nitelikte yapılan değişiklik temel hakları ihlal edici yargı pratiğinin oluşumuna sebebiyet verecektir.

SONUÇ VE ÖNERİLER : Diyarbakır Barosu'nun mahkeme arkadaşı (amicus curiae) sıfatı ile sunduğumuz bu görüşümüzün gözetilerek, Anayasa Mahkemesi tarafından temel hak ve özgürlükler ve hukukun üstünlüğünün ölçüt alınarak karar verilmesi, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 314. maddesine 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanun'un 11. maddesiyle eklenen (3) numaralı fıkranın iptali ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi gerektiği görüşündeyiz.16.04.2024

Diyarbakır Barosu Başkanlığı
Baro Bşk. Av. Nahit EREN